

W dniu 09 lutego br. (wtorek),

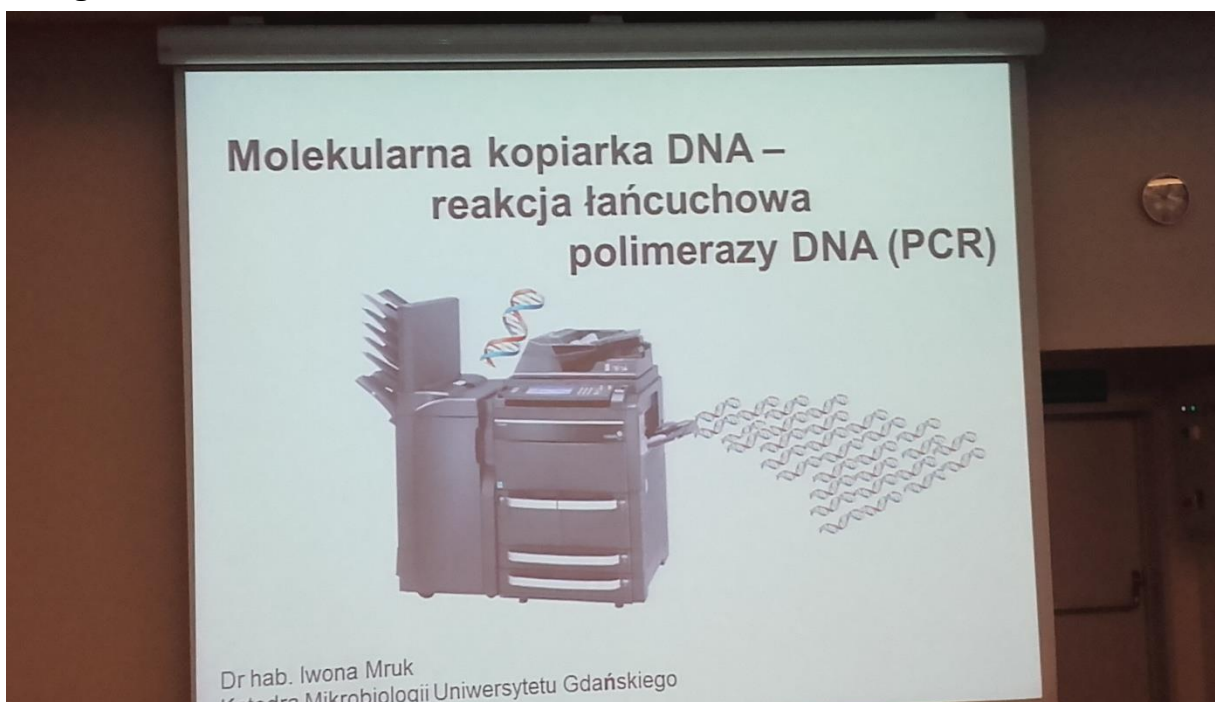
w Auditorium Biologicum Wydziału Biologii
Uniwersytetu Gdańskiego w Gdańsku odbyły się dwa
wykłady dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

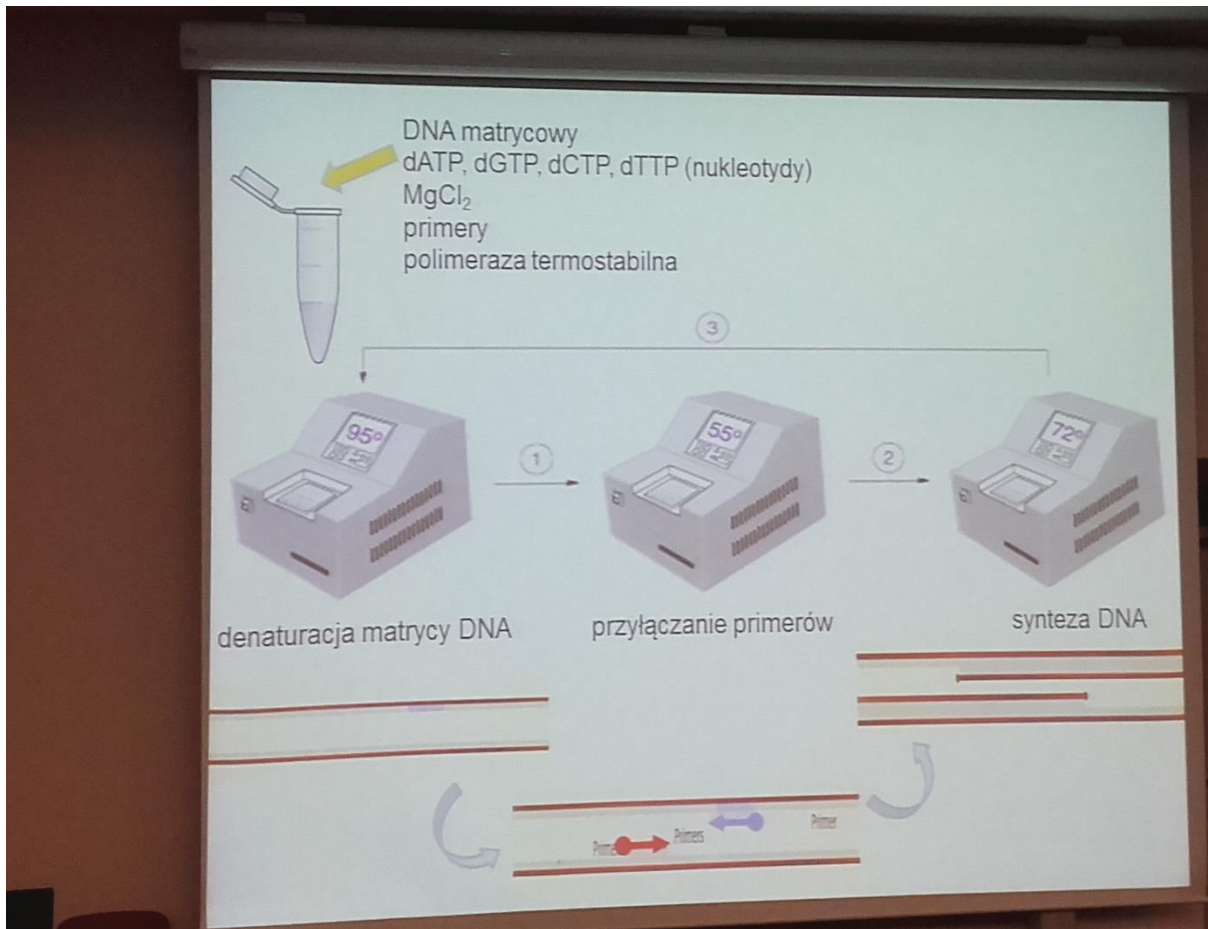
**Wykład 1: " Molekularna kserokopiarka czyli rzecz
o reakcji łańcuchowej polimerazy DNA (PCR)"**
PCR - ang. *Polymerase Chain Reaction*)". Wykład prowadziła

- dr hab. Iwona Mruk (Katedra Mikrobiologii)

Uczniowie z klasy III B wraz z opiekunami Panią Beatą Majko- Tutak i Haliną
Wielgus.

Termocykler - to urządzenie służące do szybkiego kopiowania / syntezy krótkich odcinków DNA wykorzystywanych do badań w różnych dziedzinach naukowych.

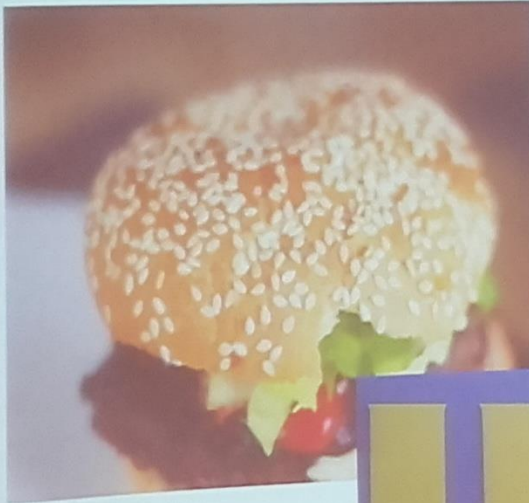
Zastosowanie reakcji PCR w medycynie:

- w diagnostyce mikrobiologicznej i wirusologicznej
 wykrywanie infekcji wirusowych (np. HIV, HPV, herpes) i bakteryjnych (np. *Chlamydia*, *Borrelia*, patogenne *E. coli*)
- w diagnostyce onkologicznej i immunologicznej
 typowanie chłoniaków, diagnostyka mutacji w chorobach nowotworowych, wczesne wykrywanie komórek nowotworowych w płynach i wydzielinach ustrojowych
- w diagnostyce chorób dziedzicznych i diagnostyce prenatalnej
 diagnostyka mutacji

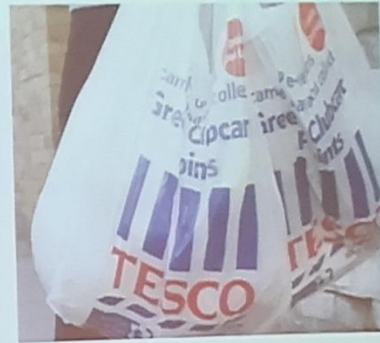
W analityce laboratoryjnej

W burgerach Tesco była... konina

2013-01-18 09:35

Irlandia i Wielka Brytania w kulinarnym szoku: konina i wieprzowina w wołowych hamburgerach

IKEA

"Ikea wycofała ze swoich restauracji i sklepów w całej Europie prawie 18 tys. porcji lasanů z mięsem losia. Okazało się, że w jedzeniu była także wieprzowina - informuje BBC News."

odporność na HIV

gen *ccr5* - receptor dla wirusa HIV

1 *ccr5*

2 *ccr5*
delecja

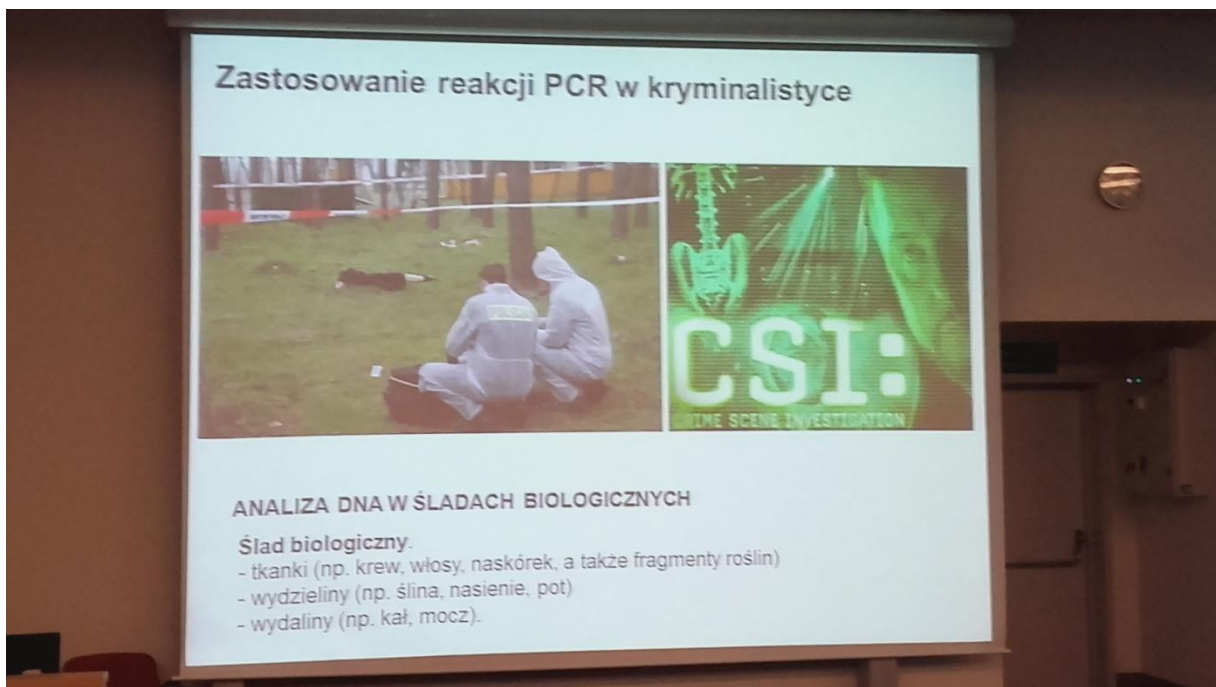
PCR

1 2 3 4 5 6 7 8

chromosom 3

gen gen DNA

Metoda PCR umożliwia badanie odporności niektórych ludzi na HIV.

Wykład 2: "Zmysłowe bakterie" - Wykład poprowadził –
prof. UG, dr hab. Marian Sęktas (Katedra Mikrobiologii).

***Prezentacja wykładowcy przez Panią dr Krystynę Burkiewicz,
koordynatora UG do spraw współpracy ze szkołami.***

*Poznaliśmy budowę i czynności życiowe bakterii, które prezentujemy
poniżej. Zapraszamy do lektury.*

.....ODKRYWAMY ŚWIAT BAKTERII.....

ZMYSŁOWE BAKTERIE

czyli
w jaki sposób bakterie reagują
na bodźce środowiska

Zmysły, zdolność do i sposoby odbierania bodźców zewnętrznych; orientują bakterie co do aktualnych warunków środowiska. Narządami zmysłów są wyspecjalizowane receptory wyczuwające bodźce otoczenia, co prowadzi do odpowiedniej reakcji ruchowej komórki (organizmu) - taksji (+/-)

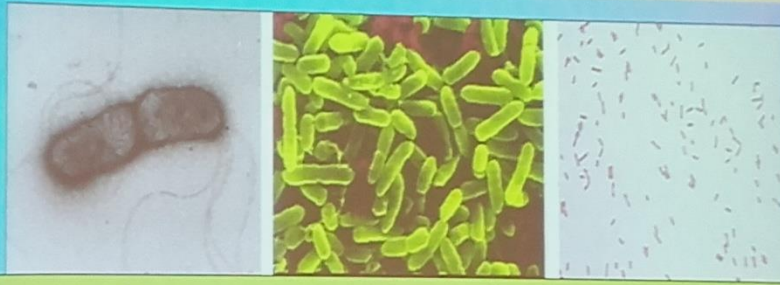
Rodzaje bodźców

zapachowy –	
smakowy –	
tlenowy –	
światlny –	
pole magnetyczne Ziemi –	
dotykowy –	(wyczuwanie podłoża)
komórkowe zatłoczenie –	wyczuwanie zatłoczenia
temperaturowe –	termotaksja (?)
dźwiękowe –	fonotaksja (?)

Taksja

chemotaksja
chemotaksja
aerotaksja
fototaksja
magnetotaksja
tigmotaksja
wyczuwanie zatłoczenia
termotaksja (?)
fonotaksja (?)

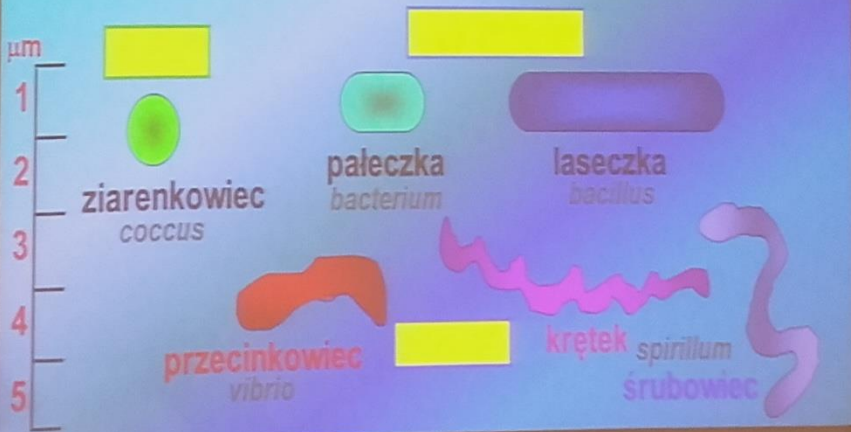
PODSTAWOWE KSZTAŁTY KOMÓREK BAKTERYJNYCH

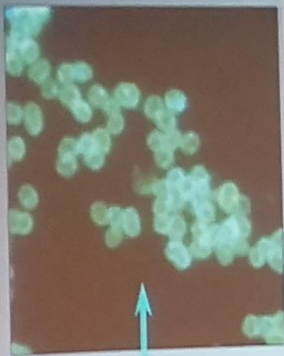
mikroskop elektronowy

m. e. skaningowy

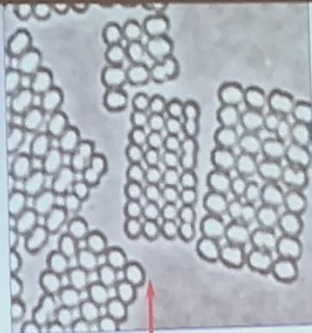
światlny

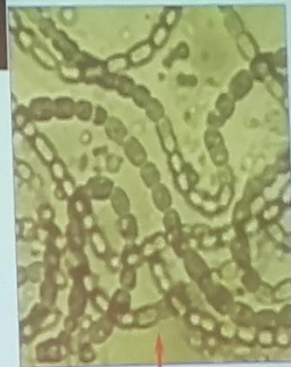
Bakterie preferują kolonijny styl życia

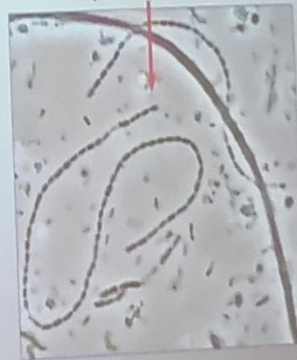
dwoinki
czworaczki

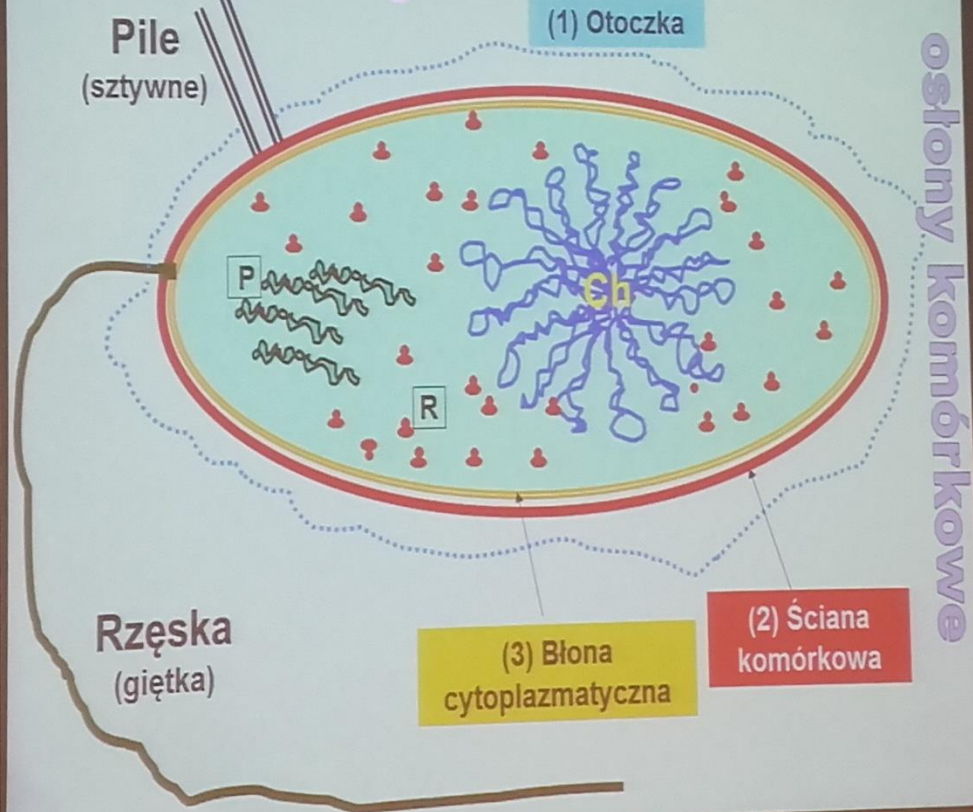
(sześcianki) pakietowce
gronkowce

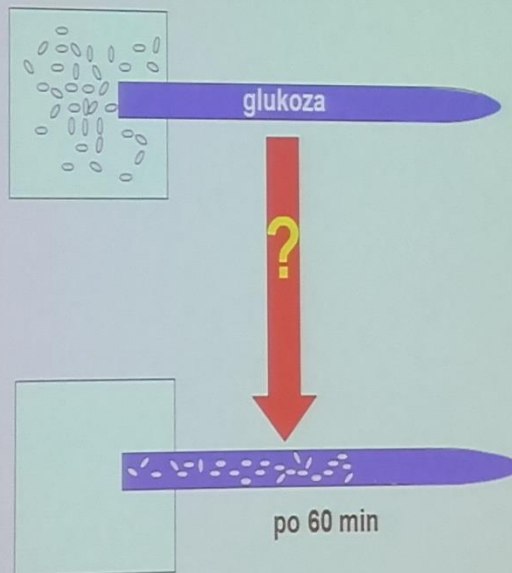
łańcuszki
paciorkowce

struktury komórkowe

CHEMOTAKSJA

CHEMOTAKSJA jest możliwa dzięki rzęskom

- rzęskę tworzą produkty ponad 40 genów
- obrót rzęski uzależniony jest od dostarczenia energii
- szybkość obrotowa rzęski to 1200 obr/min

- obroty **niezgodnie ze wskazówkami** zegara powodują ruch do przodu (1 – 2 sek)

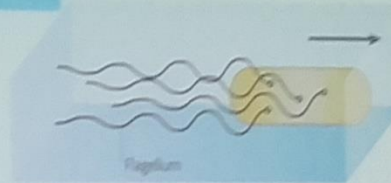

- obroty **zgodnie ze wskazówkami** zegara powodują skręty („koziolkowanie”) (0,1-0,2 sek)

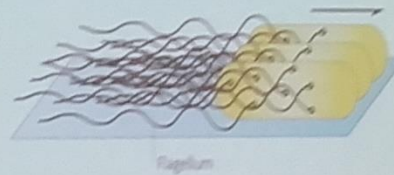

Ruch za pomocą rzęsek

pływanie

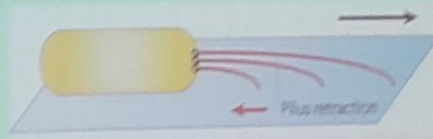

ruch rozpełzły

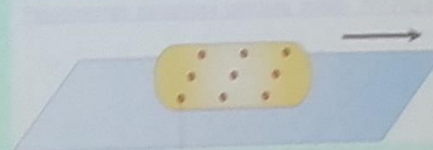

Sposoby poruszania się bez rzęsek

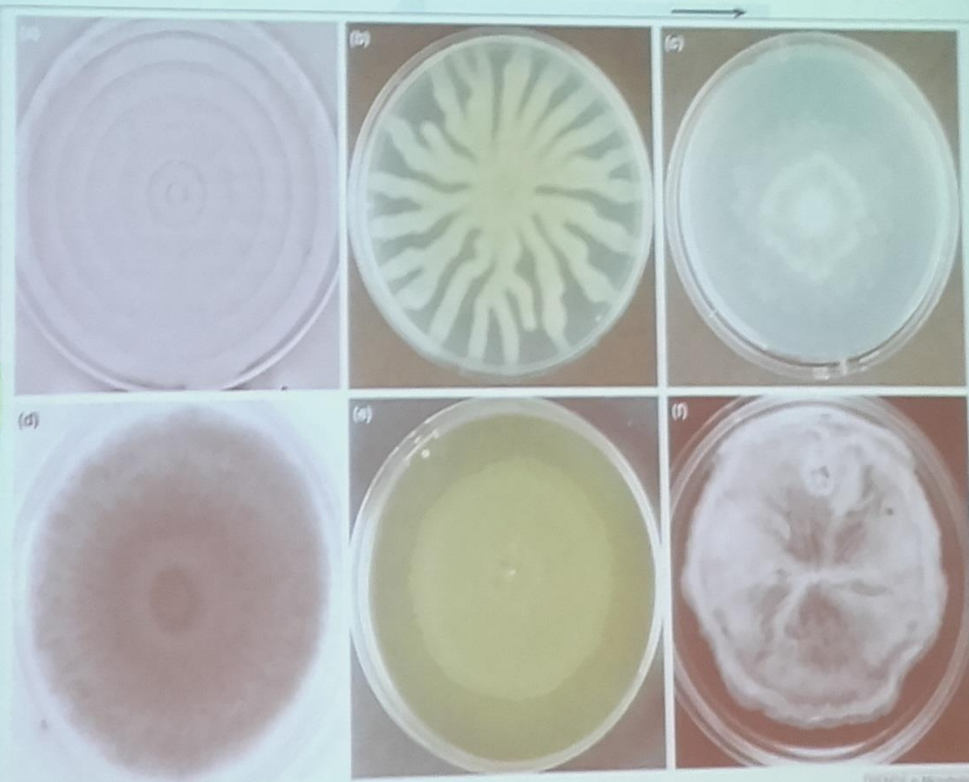
ruch drgający
(pile)

ruch ślizgowy
(śluz)

Wzrost rozpełzły bakterii to ich znak firmowy

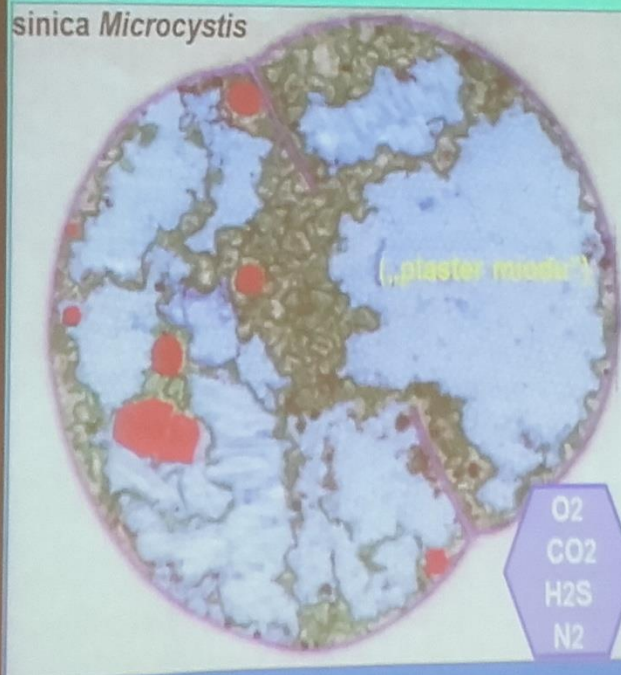

FOTOTAKASJA - WAKUOLE GAZOWE

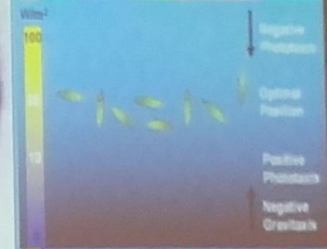
brak
rzęsek

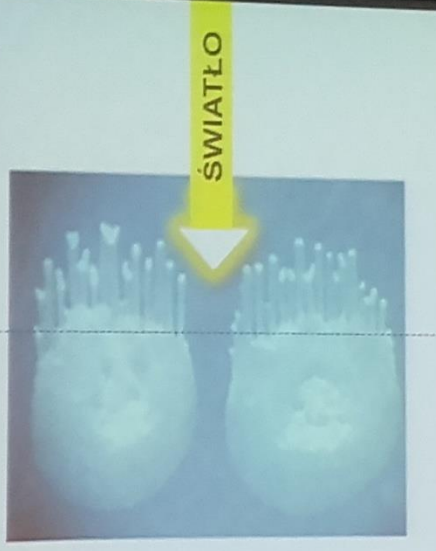
jako balast i
organ
ruchu

sinica *Microcystis*

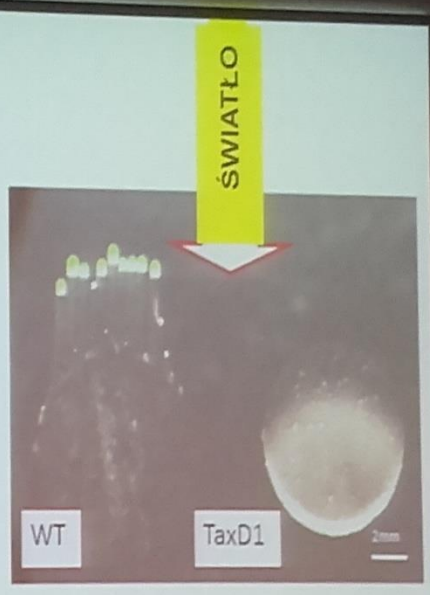

fotoreceptory

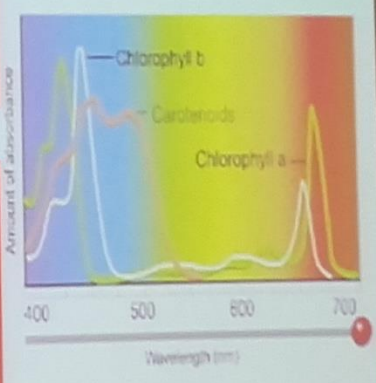
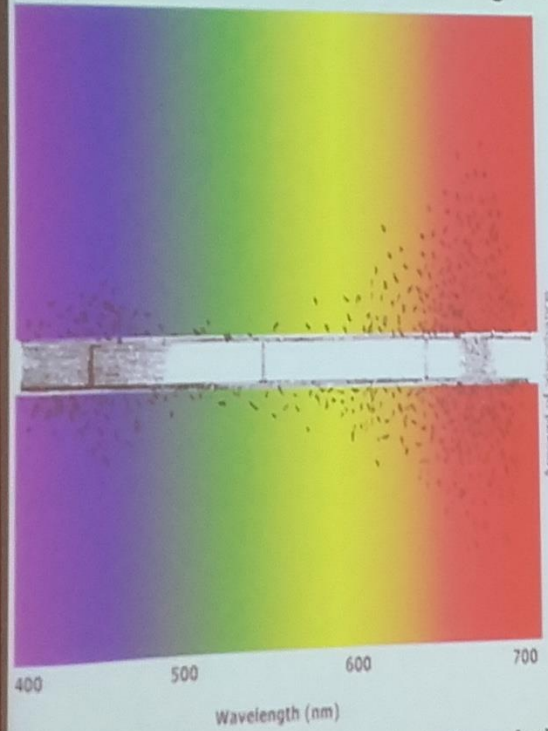

Komórki koloni sinicy *Synechocystis* wykazują **fototaksję dodatnią** po jednodniowym naświetlaniu światłem kierunkowym białym na podłożu stałym

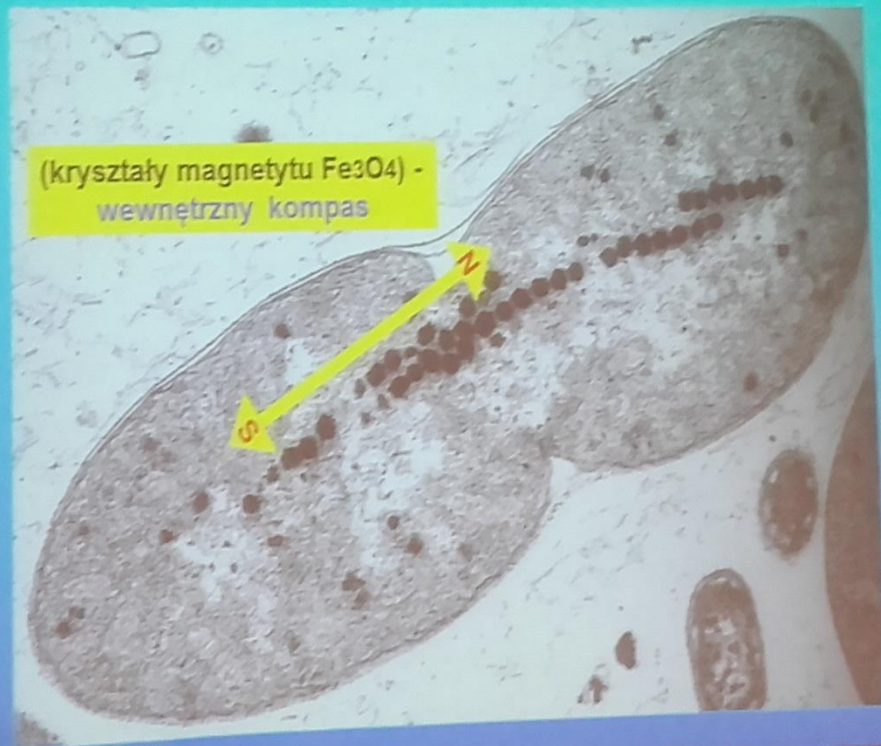
Mutant TaxD1 z uszkodzonym fotoreceptorem

AEROTAKSJA DODATNIA bakterii tlenowych – eksperyment Engelmana (1883)

Filamenty *Cladophora* naświetlane światłem spolaryzowanym

MAGNETOTAKSJA - MAGNETOSOMY

autoinduktory (feromony)

ZMYŚŁ ZATŁOCZENIA umożliwia bakteriom koordynację procesów, porozumiewanie się, budowanie „więzi społecznych”

Procesy, które są inicjowane za pomocą **zmysłu zatłoczenia** (zjawisko *quorum sensing*, wyczuwanie obecności) to:

- wytwarzanie biofilmu
- rozpełzanie, agregacja komórek
- wirulencja (zakażanie)
- biosynteza antybiotyków
- przekazywanie plazmidów (DNA)
- bioluminescencja

MIKROPODSUMOWANIE

Taksje, pozwalają komórkom bakteryjnym:

(1) na poszukiwanie właściwych dla nich źródeł energii oraz składników odżywczych,

oraz

(2) umożliwiają złożone procesy rozwojowe